

Опасността от бездействието

Някой, който смята „нарушаването на закона“ за нещо лошо по същността си, независимо от това какъв е „законът“, може бързо да докладва на „авторитетите“ за всяка „незаконна“ дейност, за която е научил, дори от тази дейност да няма жертви и тя да не представлява нито насилие, нито измама. По същия начин съдебните заседатели в съдилищата на „Властта“, ако си въобразят, че неподчинението към „авторитета“ („нарушението на закона“) е неморално по същността си, вероятно ще дадат благословията си някой да бъде наказан, понякога доста жестоко, затова че е извършил нещо, което не е навредило на никого и не представлява нито измама, нито насилие. В случай, че някой е доносител или съдебен заседател обаче, такива действия изваждат този човек от ролята на обикновен зрител и го поставят в ролята на *сътрудник* на потисничеството.

Вредата, която вярата в „авторитета“ е причинила на зрителите на потисничеството, по-често е в резултат на тяхното *бездействие*, а не на тяхното действие. Отново и отново, актове на потисничество – малки и големи – са извършвани под носа на добри по същество хора, които не правят нищо по този въпрос. До известна степен това е просто в резултат на рефлекс за самосъхранение: човек може да избегне да се намеси просто защото се бои за собствената си безопасност. Но експериментите на Милграм показват доста ясно, че дори и без някаква съществена заплаха за тях, повечето хора се чувстват неустойливо принудени да се подчинят на „авторитета“, дори и когато знаят, че това, което им се казва да направят, е нередно и е вредно за другите хора. И ако те сметнат, че е трудно да не се подчинят на въобразяем „авторитет“, те ще сметнат дори за по-трудно, ако не невъзможно, да се решат да се намесят,

когато някой „авторитет“ налага волята си на някой друг човек. Резултатът от обучението на *зрителите* да бъдат пасивни, покорни и непротивопоставящи се може да се види в много случаи по света и през цялата история – десетки, стотици или дори хиляди зрители, стоящи наоколо като зомбита, наблюдаващи как агентите на „авторитета“ нападат или убиват невинни хора. Дори в Съединените щати, въображаемата „страна на свободните хора и дом на храбрите хора“, продължават да се появяват видео филми, показващи полицейски жестокости, извършени непосредствено пред тъпни от зрители, които просто стоят и наблюдават, без да помръднат и пръст, за да защитят ближния си от злините, извършвани в името на „авторитета“.